

voortgang met financieringsinstrumenten vanuit ESI-fondsen

Het Europees Sociaal Fonds

Financieringsinstrumenten

Financieringsinstrumenten medegefinancierd door het Europees Sociaal Fonds zijn een duurzame en efficiënte manier om te investeren in de groei en ontwikkeling van mensen en hun vaardigheden om zodoende Europese doelstellingen met betrekking tot werkgelegenheid en maatschappelijke integratie te bevorderen in EU-lidstaten. Ze ondersteunen een breed scala van ontwikkelingsdoelstellingen die ten goede komen aan een brede groep begunstigden. De financiering kan vervolgens worden hergebruikt voor verdere investeringen.

Als één van de Europese Structuur- en Investeringsfondsen draagt het Europees Social Fonds (ESF) bij tot het versterken van de werkgelegenheid en eerlijkere levenskansen voor iedereen. Het is het belangrijkste instrument van de Europese Unie om mensen aan een baan te helpen (of een betere baan), kansarme mensen te integreren in de maatschappij en zorgen voor eerlijkere levenskansen voor iedereen. Het ESF doet dit door te investeren in de mensen van Europa en hun vaardigheden – werkenden en werkelozen, jongeren en ouderen.

Het totale budget voor het ESF zal voor de periode 2014-2020 €86 miljard bedragen. Deze steun wordt ieder jaar gebruikt om ~15 miljoen mensen tot de arbeidsmarkt te laten toetreden of om hun vaardigheden te verbeteren, zodat ze in de toekomst werk kunnen vinden, of voor betere maatschappelijke integratie van bepaalde kansarme individuen.

ESF steun kan worden verstrekt in de vorm van subsidies maar ook worden steeds vaker financieringsinstrumenten gebruikt.

In de periode van 2007-2013 werden er in totaal 49 financieringsinstrumenten gebruikt om ESF interventies te ondersteunen in 7 lidstaten. Financieringsinstrumenten richtten zich vooral op het ondersteunen van het MKB. De bescheiden opname wijst erop dat ESF stakeholders vaak de ervaring missen om deze instrumenten te en zijn vaak minder gewend aan om te gaan met marktwerking. Het toont echter ook aan dat er een groot potentieel is wat betreft de effectieve aanpak van maatschappelijke problemen door het gebruik van recyclebare fondsen.

Financieringsinstrumenten

- moeten worden terugbetaald;
- zijn revolveren, d.w.z. investeringen die zijn terugbetaald worden weer opnieuw geïnvesteerd in hetzelfde gebied;
- zijn geschikt voor financieel rendabele projecten, d.w.z. projecten waarvan verwacht wordt dat zij genoeg inkomen of besparingen genereren om de ontvangen ondersteunende financiering weer terug te betalen;
- zijn ontworpen om medefinanciering van andere bronnen aan te trekken, inclusief particuliere investeringen, om de hoeveelheid middelen die beschikbaar zijn in bepaalde sectoren/gebieden waar toegang tot financiën moeilijk is te verhogen;
- kunnen de vorm van leningen, garanties of aandelenkapitaal aannemen;
- kunnen ook de ontwikkeling van de aanbodzijde ondersteunen, door bij te dragen aan de ontwikkeling van de markt;
- kunnen in combinatie met subsidies gebruikt worden; en
- kunnen beheerd worden door nationale of regionale banken, internationaal organisaties zoals de Europese Investeringsbank of het Europees Investeringsfonds, financiële intermediairs, en (in het geval van leningen en garanties) managementautoriteiten.

De voordelen van financieringsinstrumenten worden steeds meer erkend en daarom wordt in 2014-2020 de mogelijkheid geboden om financieringsinstrumenten te gebruiken voor **alle thematische doelstellingen**. Financieringsinstrumenten zullen naar verwachting ook intensiever gebruikt worden door de verbeterde en meer flexibele implementatiemogelijkheden.

Financieringsinstrumenten kunnen worden medegefinancierd door het ESF om de **investeringsprioriteiten in de ESF operationele programma's** van lidstaten en regio's te ondersteunen, op voorwaarde dat er **een markt-falen geïdentificeerd is**, d.w.z. gebieden waar banken niet bereid zijn om te lenen en/of waar de particuliere sector niet bereid is om te investeren. Bijvoorbeeld als er niet genoeg financiering beschikbaar is voor individuen om niet commerciële activiteiten te beginnen, waar de markt niet genoeg kapitaal beschikbaar stelt aan het MKB en beginnende ondernemingen, of waar financiering nodig is voor de succesvolle re-integratie van individuen/gemeenschappen in de onderwijs- of arbeidsmarkt.

Financieringsinstrumenten kunnen dus een bijdrage leveren aan de volgende thematische doelstellingen van het ESF:

- bevorderen van werkgelegenheid en arbeidsmobiliteit;
- investeren in onderwijs, vaardigheden en levenslang leren;
- bevorderen van sociale integratie en armoede bestrijding; en
- verbeteren van institutionele capaciteit en efficiënt openbaar bestuur.

Een breed scala door het ESF ondersteunde financieringsinstrumenten kunnen mogelijk worden uitgevoerd:

- **Leningen** kunnen beschikbaar worden gesteld als er geen commercieel aanbod is (bijvoorbeeld van banken), of kunnen worden aangeboden tegen betere voorwaarden ten opzichte van commerciële opties (bijvoorbeeld een lagere rente, langere looptijden, of met minder onderpandeisen). Leningen kunnen bijvoorbeeld worden verstrekt aan individuen die een eigen onderneming beginnen of verdere training willen, aan sociale ondernemingen, of aan instellingen die samenwerken met gemarginaliseerde groepen – bijvoorbeeld ontheemden uit ontwikkelingslanden - om hen beter te integreren in de Europese samenleving.
- **Microkredieten** zijn kleine leningen voor mensen en kleine bedrijven die vaak geen toegang hebben tot financiële diensten. Doorgaans worden microkredieten verstrekt met een korte leningstermijn en wordt er geen of een lagere onderpand gevraagd. Dit houdt bijvoorbeeld in, het verstrekken van leningen aan sociale ondernemers of jonge entrepreneurs, of werklozen die speciale beroepsopleidingen willen volgen waardoor hun kansen op de arbeidsmarkt verbeteren.
- **Garanties** geven de kredietgever zekerheid dat de investering zal worden terugbetaald indien een kredietontvanger in gebreke blijft zijn verplichtingen na te komen. Bijvoorbeeld jonge ondernemers of sociale ondernemingen die zich richten op oudere/ langdurige werklozen, maar niet voldoende financiële middelen hebben, kunnen ondersteund worden door garanties die worden medegefinancierd door het ESF. Hierdoor worden vervolgens werkplekken gecreëerd.

- **Aandelenkapitaal** betreft investeringskapitaal in een onderneming in ruil voor een deel van het eigendom in de onderneming; investeerders in aandelenkapitaal kunnen een controlerende functie over het management binnen een onderneming uitvoeren en kunnen in de winst delen. Aandelenkapitaal kan in verschillende fases van de onderneming geïnvesteerd worden, maar aandelenkapitaal vanuit publieke fondsen wordt het meest in de vroege fase van een onderneming gebruikt als zaai- of start-upkapitaal (o.a. risicokapitaal). Aandelenkapitaal is vooral relevant voor ondernemingen die als risicovol worden beschouwd of een hoog groeipotentieel hebben, maar ook kleinere lokale organisaties die bijvoorbeeld gebruik maken van innovatie technologieën bij het oplossen van sociale problemen.

Financieringsinstrumenten kunnen ook worden aangeboden in combinatie met subsidies en andere vormen van ondersteuning. Dit is vaak noodzakelijk als een voorwaarde om de investeringsbereidheid te verbeteren voor het aantrekken van beleggingsfondsen. Advies en andere vormen van ondersteuning kunnen worden gesubsidieerd door het ESF.

Het is ook mogelijk dat ESF-middelen worden ingezet in financieringsinstrumenten die op EU-niveau beheerd worden, bijvoorbeeld in gevallen waar microfinanciering en sociale ondernemers gestimuleerd worden onder het EU-programma voor wekgelegenheid en sociale Innovatie (EaSI).

Financieringsinstrumenten die worden medegefinancierd door ESF kunnen op de langetermijn bijdrage aan diversificatie van investeringsmogelijkheden door activiteiten te ondersteunen in gebieden waar investeringen niet optimaal zijn en door het stimuleren en ondersteunen van commercieel haalbare projecten en het openen van nieuwe marktkansen. Zij bieden ook nieuwe mogelijkheden voor investeerders en financiële intermediairs, omdat projecten door de participatie van de publieke sector in financieringsinstrumenten en de gerelateerde risicodeling aantrekkelijker worden. Toegang tot financiering is vaak moeilijk en duur voor bedrijven in de sociale sector en in veel lidstaten wordt de sector voor het verstrekken van leningen door veel banken en financiële instellingen als risicovol beschouwd. Toch kunnen door de risicodeling en steun van de publieke sector dit soort investeringen aantrekkelijker worden.

Voor meer Informatie

Voor een handleiding over financieringsinstrumenten in ESI-fondsen programma's voor managementautoriteiten:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Voor informatie over de methodologie voor ex-ante evaluatie voor financieringsinstrumenten:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Voor de Europese Structuur- en Investeringsfondsen verordeningen:

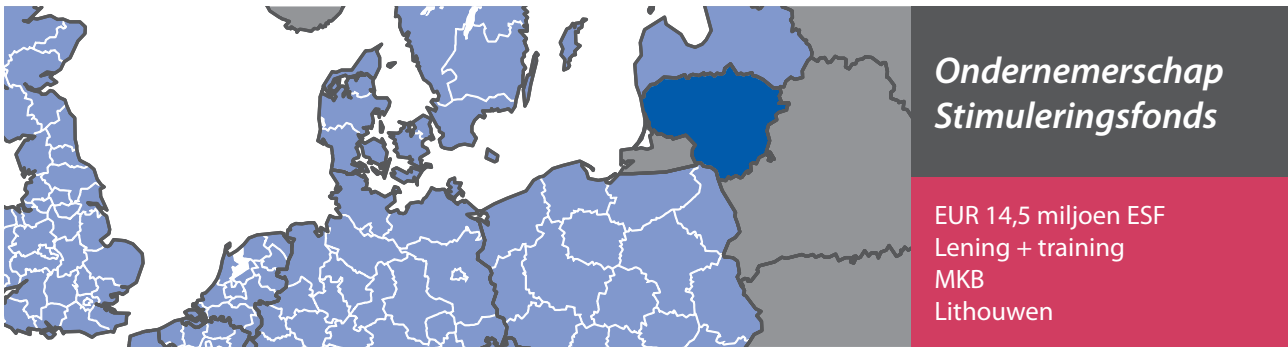
<http://www.fi-compass.eu/>

Voor de 'fi-compass' website, het platform voor adviesdiensten m.b.t financieringsinstrumenten in het kader van ESI-fondsen:

http://ec.europa.eu/regional_policy/nl/information/legislation/regulations/

Voor meer informatie over de verordeningen m.b.t. het Europees Sociaal Fonds inclusief de uitvoerings- en gedelegeerde handelingen:

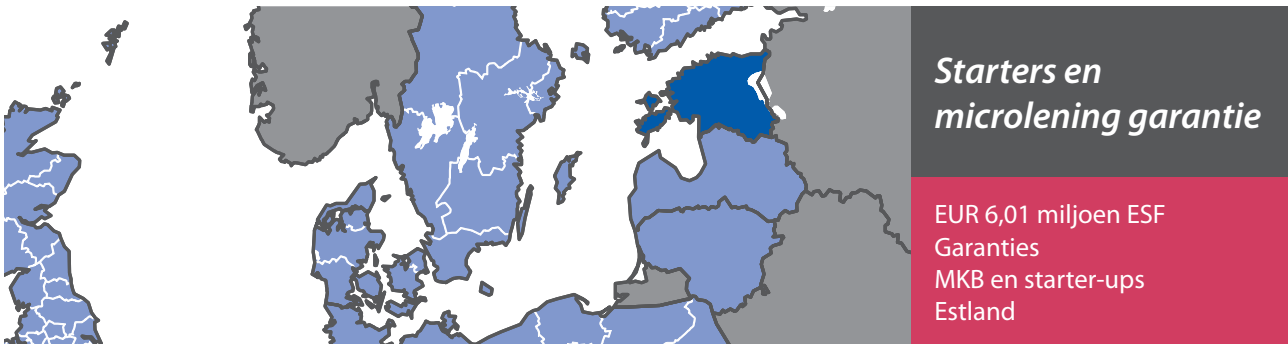
<http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=33>

... ondersteunen van ondernemers met de ontwikkeling van duurzame ondernemingen ...

Het Ondernemerschap Stimuleringsfonds (Entrepreneurship Promotion Fund) in Litouwen biedt leningen aan in combinatie met gratis training voor start-ups, ondernemers en sociale ondernemingen. Achtergestelde groepen zoals werkelozen en gehandicapten en mensen in leeftijdsgroepen onder 29 of over 50 krijgen prioriteit.

Sinds 2009 heeft het EPF ZZP'ers en ondernemers gestimuleerd om mensen actief te houden in de arbeidsmarkt. Dit heeft geleid in de creatie van bijna 2.000 banen. Het EPF illustreert hoe een combinatie van gratis trainingen en leningen kan leiden tot het aanpakken van markt-falen met betrekking tot de ondersteuning voor start-ups.

... aanpakken van financieringstekorten voor startende ondernemingen met onvoldoende onderpand ...

Het Start-up en microlening garantie (Start-up and micro loan guarantee) instrument in Estland richt zich op bedrijven in de eerste drie jaren van ondernemen. Het fonds garandeert start-up- en groeikapitaal. Er is ook gratis consultancy advies beschikbaar voor de ontwikkeling van bedrijfsplannen die nodig zijn als onderdeel voor de aanvraag van een starterslening, en training wordt aangeboden door de ontwikkelingscentra van Enterprise Estonia.

Dit financieel instrument is actief sinds 2008 en in december 2013 had het 304 garanties beschikbaar gesteld.

... ondersteunen van individuen en micro-ondernemingen die geen toegang tot financiering hebben ...

Het Microkrediet Fonds ESF Campania in Italië ondersteunt starters en spin-offs met leningen tot EUR 25.000 tegen nul procent rente. Dit stimuleert investeringen, werkgelegenheid en groei in de regio door individuen te helpen die anders geen toegang tot krediet gehad zouden hebben.

Sinds 2012 heeft Sviluppo Campania, de regionale ontwikkelingsmaatschappij, vestigingen in de hele regio geopend. Deze bieden uitgebreide informatie en advies en geven gratis steun aan bedrijven in de startersfase. Tot op heden hebben 1.845 eindbegunstigden steun ontvangen waarvan 1.400 MKB en Micro-ondernemingen en 445 individuen, met als gevolg dat 1.145 banen gecreëerd zijn.

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg